

Najpierw przedsiębiorca musi zawiadomić o popełnieniu przestępstwa

Świadomy swoich praw pokrzywdzony właściciel firmy powinien uczestniczyć w każdym stadium postępowania karnego i w sposób pełny korzystać z przyznanych mu uprawnień. Jakże one są?

Aktywny udział pokrzywdzonego przedsiębiorcy w postępowaniu karnym jest istotnym czynnikiem, który korzystnie wpływa na jego pozycję w toku postępowania oraz ostateczny wynik sprawy karnej. W szczególności należy mieć na uwadze przestępstwo oszustwa, które dość często popełniane jest w obrocie gospodarczym, czy też przestępstwo działania na szkodę wierzycieli. W praktyce przedsiębiorcy nie korzystają z postępowania karnego, ograniczając się wyłącznie do wniesienia pozwu o zapłatę przeciwko nieuczciwemu kontrahentowi, a po bezskutecznie przeprowadzonej egzekucji sądowej sprawę zamykają.

W takim przypadku nieuczciwy kontrahent nie poniesie jakiegokolwiek odpowiedzialności za swoje działania. Remedium na taką sytuację może być próba przeprowadzenia przeciwko takiej osobie postępowania karnego, którego wynik może ostatecznie zmusić kontrahenta do naprawienia szkody poniesionej przez przedsiębiorcę.

Na szkodę biznesu

Pierwszym krokiem, który powinien podjąć przedsiębiorca, aby wszcząć przeciwko określonej osobie postępowanie karne, jest złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W piśmie tym przedsiębiorca winien zgodnie z prawdą opisać stan sprawy, przedstawić działania i czynności kontrahenta, które wskazują, że dopuścił się on przestępstwa na szkodę przedsiębiorcy oraz dołączyć dowody popierające zawiadomienie.

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa należy w zasadzie złożyć do prokuratury, na której obszarze działania zostało ono popełnione. Warto jednak pamiętać, że osoba, która zawiadamia o przestępstwie (lub o przestępstwie skarbowym), wiedząc, że go nie popełniono, sama popełnia przestępstwo.

Wszczęcie postępowania

Po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, prokuratura, ewentualnie policja, wszczyna postępowanie przygotowawcze. W postępowaniu przygotowawczym, a więc w dochodzeniu albo w śledztwie, pokrzywdzony, w tym wypadku przedsiębiorca, jest jedną ze stron postępowania (art. 299 § 1 k.p.k.). Może on na tym etapie postępowania składać stosowne pisma, m.in. wnioski o przeprowadzenie dowodów czy też zażalenia na czynności prokuratora albo policji.

Może przydać się zażalenie

Istotnym uprawnieniem pokrzywdzonego przedsiębiorcy na etapie postępowania przygotowawczego jest możliwość złożenia zażalenia na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego albo na postanowienie o umorzeniu tego postępowania. Zażalenie to jest rozpoznawane przez sąd właściwy do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy karnej (art. 465 § 2 k.p.k.). Jeżeli sąd uzna racje przedsiębiorcy zawarte w jego zażaleniu, to uchylając postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia, sąd wskaże organowi prowadzącemu postępowanie przygotowawcze powody uchylecia, a w miarę potrzeby także okoliczności, które należy wyjaśnić, lub czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są dla prokuratora wiążące.

Własny akt oskarżenia

Jeżeli prokurator po raz drugi stwierdzi, że brak jest podstaw do skierowania sprawy do sądu karnego i w konsekwencji wyda ponownie na tych samych podstawach postanowienie o odmowie wszczęcia (o umorzeniu) postępowania przygotowawczego, przedsiębiorca może w terminie miesiąca od doręczenia mu zawiadomienia o takim postanowieniu wnieść akt oskarżenia do sądu. W ten sposób przejmując on niejako kompetencje prokuratora i popiera złożony przez siebie akt oskarżenia przed sądem. Taki akt oskarżenia winien być sporządzony i podpisany przez radcę prawnego lub przez adwokata.

Warto także zauważyć, że jeżeli pokrzywdzony przedsiębiorca złożył zawiadomienie o przestępstwie i nie został w ciągu 6 tygodni powiadomiony o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa, jest on uprawniony do złożenia zażalenia do prokuratora nadrzędnego albo do prokuratora sprawującego nadzór nad organem (przede wszystkim policją), któremu złożono zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

Świadomy swoich praw pokrzywdzony właściciel firmy powinien uczestniczyć w każdym stadium postępowania karnego i w sposób pełny korzystać z przyznanych mu uprawnień. Jakże one są?

Opisane obok uprawnienia przedsiębiorcy poszkodowanego przestępnymi działaniami nieuczciwego kontrahenta pozwalają mu należycie zabezpieczyć swój interes w postępowaniu karnym. Przedsiębiorca jednak winien wykazać inicjatywę w jego wszczęciu oraz brać w nim czynny udział. Po pierwsze przedsiębiorca powinien sam zawiadomić organy ścigania o popełnionym przestępstwie. Po drugie prokuratura i sąd karny działają z myślą o interesie publicznym, natomiast interes poszkodowanego przedsiębiorcy może niekiedy zejść na dalszy plan. Świadomy swoich praw przedsiębiorca powinien zatem uczestniczyć w każdym stadium postępowania karnego i w sposób pełny korzystać z przyznanych mu przez procedurę karną

uprawnień. Tylko dzięki temu skutki przestępstwa, co najmniej w części, mogą zostać zadośćuczynienie.

Autor: Mateusz Oskroba, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy